

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Isagoge Sive Introductio Ad Vitæ Spiritualis
Perfectionem, Omnibus tam Regularibus, quàm Clericis
Sæcularibus, Confessariis, Concionatoribus, & Animarum
Pastoribus perquàm utilis, & specialiter ...**

Herlet, Johann Georg

Sulzbaci, Anno MDC.XCIII.

§. 9. De zelo animarum Ordini Canonico Præmonstratensi proprio &
peculiari.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37853

nali, qui grassante in civitate Mediolanensi pesti-
ferâ lue, infectis & ad mortem properantibus
non solum necessaria sacramenta Pœnitentiæ
& Eucharistiæ, verum etiam Unctionem Ex-
tremam suis manibus administravit; uti habe-
tur in ejus vitâ.

Quintò zelus Animarum efficit, ut in di-
spensatione Sacramentorum, maximè autem in
audiendis confessionibus, nullum discrimen aut
differentiam faciamus; nullam personarum ac-
ceptionem aut respectum habeamus; sed sicut
Sacramenta pro omnibus tam pauperibus &
infirmis, quàm divitibus & summis à Christo
sunt instituta, ita ut omnibus ea petentibus in-
differenter administremus. *Omnes anima
meæ sunt; inquit Deus Ezechielis 18. ut ani-
ma, patris, ita & anima filii mea est.* Nec apud
Deum pretiosior est anima viri Nobilis, quàm
Rustici aut opilionis. Undè S. Jacobus c. 2.
*Nolite in personarum acceptione habere fidem
Domini Nostri Jesu Christi. Nonnè Deus pau-
peres elegit in hoc mundo?*

§. 9.

*De zelo animarum Ordini Canonico Præ-
monstratensi proprio & peculiari.*

304. SACER Ordo Canonicus Præmonstraten-
lis non tantum functiones vitæ Activæ
obit, sicut alii Clerici Regulares; sed insuper
curam animarum exercet, & parochias admi-
nistrat

ministrat, vi professionis & ex fine suo. Ordo
 Præmonstratensium ex instituto suo administra-
 tionem Parochiarum exercet; inquit Henricus
 Wagnereck in c. 1. de Capell. Monach. notat.
 Et Jacobus Vitriacus, qui primò fuit Episcopus
 Acconensis in Syriâ, postea Tusculanus. Et S.
 R. E. Cardinalis, ac Sedis Apostolicæ per Ger-
 maniam, Galliam & demùm Syriam Legatus,
 quiq; Omnem Ordinis Præmonstratensis in O-
 rientali & Occidentali Ecclesiâ constitutionem
 & praxin perspectam habuit, de illius Profes-
 soribus sic scribit in *Histor. Occident. c. 22. Pa-
 rochiales Ecclesias & Animarum secularium cu-
 ras in propriis personis suscipiunt.* Mortuus au-
 tem est Jacobus Vitriacus Anno Christi 1244.
 Qui fuit post mortem S. Norberti Centesimus
 Decimus; Adeoq; à suis incunabulis & pri-
 mævâ Institutione hoc habet Ordo Præmon-
 stratensis, quod Parochias sæculares administret.
*Equidem Princeps Instituti Norbertus Canoni-
 cum ac Monasticum vitæ genus conjungens, con-
 templatricis & practicæ exercitationis studiis A-
 lummos suos informabat, quò in omnem partem
 Ecclesiæ divinis laudibus ardentissimâ charita-
 te promovendis, predicatione verbi Dei & para-
 cisurum sollicitâ administratione, fructibus præ-
 claris redundantibus, citò mutatis in melius
 moribus alia Ecclesiarum facies ubiq; resplen-
 deret. Malo igitur socordie parochorum latè gras-
 santi, & in Orbem infeliciter diffusæ Deipara
 per S. Norbertum atq; Ordinem suum candidum
 succurrit; Uti testatur Joannes Antonius à*

Gurnez, Congreg. Orator. presbyter *in sua La-
câ parthenicâ c. 43.* Id quod etiam summi Pon-
tifices ultrò fatentur & confirmant. Nam Ur-
banus Papa IV. in Motu proprio. *Quia igitur,
Anno 1262. ait: Canonici vestri ex nostrâ spe-
ciali indulgentiâ possunt Ecclesias parochiales hæ-
bentes curam animarum impetrare, & impetra-
tas per vestram officiare licentiam.* Sixtus Pa-
pa IV. in Diplomate Præmonstratensibus An-
no 1474. concessio inter cætera sic habet: *pro-
spicientes, quod Præmonstratensis Ordo non pro-
pria tantum, sed & alienæ salutis curam gerit,
virisq; proinde literatis plurimum indigere digno-
scitur.* &c. Clemens Papa III. in literis, quæ incipi-
unt: *Religiosam vitam* &c. Anno 1188. Ordini
Præmonstratensi concessis, circa finem ait: *In
parochialibus Ecclesiis, quas habetis; licet vobis
quatuor vel tres de Canonicis vestris ponere, quo-
rum unum Diæcesano Episcopo presentetis; qui
ei de spiritualibus, vobis autem de temporalibus,
& de Ordinis observantiâ debeat respondere. De-
niq; ut alia summorum Pontificum testimonia
taceam, in ipsâ Diæcesi nostrâ Herbipolensi
plures parochiæ cænobio Cellæ Dei Superioris
per sedem Apostolicam sunt incorporatæ, cum
hac expressâ conditione, ut eæ parochiæ sem-
per per aliquem Canonicum Regularem & Sa-
cerdotem in memorato Cænobio Cellæ Dei pro-
fessum administrantur; uti videre est in ipso
incorporationis instrumento.*

Quod autem Ordo Præmonstratensis nun-
quam ab hoc suo fine, instituto, & zelo defe-
cerit

erit, sed à principio suæ foundationis ad hodiernum usq; diem unâ continuâ & nunquam interruptâ serie in diversis Christiani Orbis partibus munus Parochiale cum magno Reipublicæ Christianæ bono & fructu administraverit, & adhuc administrat, testantur Acta Martyrum Gorcomienlum Brilæ Anno 1572. ab Hæreticis interemptorum; qui Anno 1674. declarati, sunt *Beati*. Inter quos duo, nempe B.B. Adrianus & Jacobus curam animarum gesserunt & pastores fuerunt ex Ordine Præmonstratensi; atq; ex parochiâ suâ per milites abducti sunt in carcerem, & ex carcere ad mortem. Testantur Archiva Reverendissimorum Episcoporum, in quorum Dioccesibus Canonici Præmonstratensis Ordinis hætenus parochias obtinuerunt. Testatur Aubertus Miræus Ecclesiæ Cathedralis Antverpiensis Decanus, & à diversis doctissimisq; scriptis celebratus; qui in *præfat. Chronici Præmonst.* inter alia sic ait: *Habent ferè singula hujus instituti Monasteria paracias sibi adnexas plurimas, quibus præfecti seu pastores è numero Religiosorum darsolent. Quod uti huic Ordini inter cæteros penè est proximum; sic est afflictæ Dei Ecclesiæ in hac tantâ honorum pastorum inopia quàm maximè commodum. Jure itaq; Norbertina Monasteria sæcunda Parochorum, sive pastorum seminaria quis nuncupare valeat?*

Testatur etiam Nicolaus Crusenius Ordinis Eremitar. S. Augustini, Theologiæ Doctor, per Bohemiâ, Austriam & Styriam Apostolicâ

authoritate Visitator generalis, ac Ferdinandi Imperatoris II. Consiliarius. Qui in suo Monastico Augustinianop. 2. c. 20. ita scribit: Habet hic Ordo Præmonstratensis peculiare; quod in omnibus ferè Orbis partibus Pastoratibus deserviat, maximo certè animarum fructu; dum ex Monasteriis tanquàm ex scientiarum ac benè vivendi seminariis, probatioribus ad præpasturas & pastoratus dimittuntur, in iisq; Religiosè, castissimè sub Obedientiâ Prælato, ac sine proprio vivunt cum socio; singulis annis fortuna ac vita rationem exponentes Prælato cum omni sinceritate; prout didici ipse experientiâ, cum Anno 1612. in partibus Rhenanis Nomine Sedis Apostolica eâdem fultus authoritate, pleraq; Monasteria visitare; in quibus plura inveni, quæ imitarem, quàm quæ corrigerem.

Testatur deniq; Reverendissimus Episcopus Buscoducensis Michaël Ophovius, qui publico instrumento die 27. Martii Anno 1627. fatetur, in Monasterio Tungerloensi Præmonstratensis Ordinis, in quo ad centum usq; simul educantur Religiosi in omni pietate & doctrinâ, ipsam Religiosorum medietatem ad Evangelicas pastoralesq; missiones destinari, & mirificè fructificare in Ecclesiâ & districtu Buscoducensi.

Neq; Concilium Tridentinum huic Canoniorum Præmonstratensium fini & intentioni circa parochiarum sæcularium administrationem ullatenus contrariatur; nam S. Congregatio Concilii Tridentini expressè declaravit 1575. die 27. Octobris, quod Concilium non prohi-

prohibuerit, quin Canonici Regulares possint
 uti jure veteri in c. *Quod Dei timorem*, & ha-
 bere parochias sæculares; nisi quando sunt
 translati; uti habetur *sess. 14. c. 11.* Quod eti-
 am resolverunt Auditores Rotæ Romanæ An-
 no 1598. die 6. Martii; & novissimè declaratum
 est à Congregatione Concilii anno 1602. sub
 Clemente Papâ VIII, his verbis: *Congregatio
 Concilii censuit, decretis ejusdem Concilii Cano-
 nicum Regularem non prohiberi obtinere Bene-
 ficia curata secularia; nisi fuerint ex iis trans-
 latis, de quibus habetur in Decreto sess. 14. c. 11.*
 Videatur Gonz. ad Regul. 8. gloss. 7. Item Vi-
 vian. in *Praxi Juris patr. in append. ad c. 2. lib. 6.*

305. Præterea habet zelus animarum in Or-
 dine Præmonstratensi hoc peculiare, quod com-
 munitè & ut plurimum occupetur ruri & in
 pagis ac villis; circa animas hominum plebejo-
 rum, rusticanorum, & pauperum conver-
 tendas, illuminandas ac perficiendas. Sicut
 testatur Reverendissimus D. Augustinus Wich-
 man in *sua Brabantia Marianâ lib. 3. c. 30.* his ver-
 bis: *Quemadmodum unaquæque Religio, suum
 spiritum, sinem suum ac scopum, suum certum vi-
 ta genus, atque objectum habet, in quod per congrua
 media tendat, & charitatis exercitationem opere-
 tur: ita Canonicum nostrum institutum per vitæ
 Clericalis & pastoralis opera, rudium, simplicium,
 ac rusticorum maxime instructionem, curam sa-
 lutemque intendit. Etsi enim urbibus quoque sua
 talenta expendat, ac politioribus etiam viam ad
 cælum præmonstret: majori tamen ex parte*

ruri commorantes, rus curamus, ac rusticanas animas ad Christum adducere, cæloq; lucrari, impense laboramus. Et certè hæc simplicium rudiumq; instructio hereditario jure tanquam unicum Pramonstratensium Patrimonium à Sanctissimo Patre nostro ad nos devolutum est &c. Nec sine singulari Divina Providentia nutu id ita dispositum, ut sicut civitatibus multiplices Religiosorum Ordinum copias Deus submisit, qui in urbibus fixâ habitatione earum salutem promoverent; Sic etiam ruri de gentibus suam provideret, minimam scilicet D. Norberti Candidam Societatem, qui cum ipsis pariter habitantes, omnem laborem pro ipsorum salute susciperent, idq; minori periculo, quod magis in urbibus reperitur, at majori cum onere, suisq; victoriâ, utpotè apud Rudes & simplices, rerum sublimium minus capaces, absq; spe lucri alicujus terreni, quod apud rusticos aut nullum aut exiguum esse potest, majori deniq; cum præmio in cælis. Habeant igitur alii Ordines in confessionali Reges, Principes Magnates, urbium & Aularum inquilinas; sufficit, & ex justo patrimonio humilibus Divi Norberti filiis volupe esse debet, inter rudes simplicesq; inglorium reputari, illis se totos impendere, illorum saluti procuranda omnem laborem & molestiam subire. Hæc enim sparta nobis obtingit, quam quò impensius curaverimus, hoc propius finem nostrum adsequemur, & paratam huic muneri à Deo aureolam consequemur.

Ad hoc enim invitamur verbis illis Cantic. 7.
Egrediamur in agrum, commoremur in villis;
id est

id est, in iis, qui sunt villani, hoc est, rudes & tardi ad percipiendâ dogmata Christi; uti explicat Hugo de S. Victore in libello de claustro anime c. 7. docet siquidem hic Spiritus Sanctus, rusticos, viles, & plebejos non esse negligendos; sed catechistas & concionatores debere tam iis, quàm civibus aut Nobilibus predicare verbum Dei; imò iis utpotè rudioribus erudiendis diutius oportere immorari, donec doctrinam & præcepta vitæ Christiana capiant & imbibant. Hoc significat Tô commoremur. Sic Christus dum viveret, obibat vicos & castella, evangelizans Regnum Dei; inquit Cornelius à Lapide in dictum locum ex Theodoretò & aliis.

S. IO.

Quàm difficile & periculosum sit officium pastorale.

306. **N**E verò quis per immatura vota ad munus parochiale aspiret, antequam scilicet proprium suum spiritum perfecerit, in perfectione se solidaverit, necessariam scientiam ac prudentiam acquisiverit, & à Deo per Superiores tanquam alter Aaron legitime vocatus fuerit; aut etiam nè vocatus, in eo officio se negligenter habeat; sciendum est, quod officium pastorale sit onus ipsis Angelicis humeris formidandum; in quo millenæ sunt occasiones incurrendi æternam damnationem, tum ratione officii respectu aliorum negligenter vel timidè administrati, tum ratione

X x f

peri-